

17. 9. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Mohou si manželé půjčit navzájem peníze?

První a intuitivní odpověď na tuto otázku, která zřejmě napadla každého je: „A proč ne?“ Nejspíš se tak dokonce běžně děje, když jeden z manželů ráno zrovna nemá nic v peněžence a požádá svého chotě o nějaké drobné s tím, že mu je odpoledne (až zajde do bankomatu) vrátí. Dokud manželství funguje a na případné opominutí vrácení půjčených peněz manžel reaguje slovy: „Nech to být, co je moje, je přece i tvoje,“ zřejmě nikdo neřeší, zda lze takto půjčené peníze po druhém manželovi po právu vymáhat. Při rozpadu vztahu se však naopak často hledá, co by si jeden z manželů mohl vzít na svém protějšku, a tak může vyvstat i otázka, zda peníze půjčené z výlučných prostředků jednoho z manželů druhému manželovi, je tento manžel povinen vrátit.

Touto otázkou - byť na jiných skutkových základech - se zabýval Krajský soud v Ústí nad Labem, který ve svém rozsudku ve věci spis. zn. 15 Ca 134/2007 ze dne 9. dubna 2008 dospěl k závěru, že půjčka mezi manželi není možná. Toto rozhodnutí posléze potvrdil též Nejvyšší správní soud rozsudkem ve věci spis. zn. 1 Asf 95/2008 ze dne 30. října 2008.

Co praví zákon?

Při řešení nastolené otázky soudy vycházely zejména ze zákonného obsahu společného jmění manželů, jehož součástí jsou dle ustanovení § 143 OZ též **závazky, které některému z manželů vznikly za trvání manželství**, s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží do výlučného vlastnictví jednoho z nich. Z této definice společného jmění manželů plyne, že závazky, které manželům nebo jenom jednomu z nich vznikly za trvání manželství, plní oba manželé společně a nerozdílně, manželé jsou tedy solidárními dlužníky. Jelikož tato zákonná konstrukce vede ke všem důsledkům pasivní solidarity, manželé tudíž odpovídají za takto vzniklé závazky celým svým majetkem - jak majetkem tvořícím společné jmění manželů, tak i jejich výlučným majetkem.

Mimo definici společného jmění manželů, se soudy nad položenou otázkou zabývaly též z pohledu pojmových znaků smlouvy o půjčce. Dle ustanovení § 657 OZ smlouvou o půjčce přenechává věřitel dlužníkovi věci určené podle druhu, zejména peníze, a dlužník se zavazuje vrátit **po uplynutí dohodnuté doby** věci stejného druhu. Doba, ve které se dlužník zavazuje půjčené peníze věřiteli vrátit, tudíž představuje *essentialia negotii* smlouvy o půjčce, tedy podstatnou náležitost, bez níž vůbec nelze hovořit o půjčce. Aby tedy byla platně uzavřena smlouva o půjčce, musí být sjednána doba, v níž dlužník půjčené peníze věřiteli vrátí.

Může tedy jeden z manželů poskytnout půjčku ze svých výlučných prostředků do společného jmění manželů?

Krajský soud a následně též Nejvyšší správní soud shodly, že nikoli. Nemožnost platného sjednání smlouvy o půjčce mezi manžely soudy zdůvodnily právě shora nastíněnou právní konstrukcí společného jmění manželů a smlouvy o půjčce. Peníze poskytnuté z výlučných prostředků jednoho z manželů druhému manželovi (resp. do společného jmění manželů) nelze považovat za půjčku, **neboť jednak nelze sjednat dobu, kdy budou ze společného jmění vráceny** (k náhradě takto vynaložených prostředků může totiž dojít až v rámci vypořádání společného jmění manželů při jeho zániku) a dále proto, že v souladu s citovaným § 143 OZ se jakýkoliv závazek vzniklý za trvání manželství považuje za závazek obou manželů. Za dané situace by se tedy **manžel, jenž poskytl půjčku do společného jmění manželů, stal sám sobě dlužníkem** (vedle solidárního dlužníka druhého manžela) a závazek by tak zanikl z důvodu splnutí osoby dlužníka a věřitele v jednu osobu. Takový závěr však zcela zřejmě není cílem manžela, který tyto finanční prostředky poskytl.

Jakkoli kontraintuitivně (a pro soužití manželů poněkud neprakticky) tento závěr zní, je nutné s ním souhlasit co do aplikace a výkladu zákonných norem, přičemž pro úplnost lze dodat, že i kdyby si manželé sjednali dobu vrácení půjčky ke dni skončení manželství (nebo do několika dnů po skončení manželství), ani tak by nebylo jasné, kdy a zda vůbec k vrácení půjčených peněz dojde. Takovéto ujednání totiž nelze považovat za určení času, neboť není vůbec jisté, zda tento okamih (zánik manželství) někdy nastane nebo ne. V takovém případě nejde o určení času, ale o odkládací podmínku, která podmiňuje, zda vůbec nastanou účinky sjednané smlouvou o půjčce či nikoli. Konečně lze zmínit též argument, že v případě, kdy jeden z manželů vložil do společného jmění peníze ze svých výlučných prostředků a při zániku manželství je žádá zpět, není zde úplné zákonné „bezpráví“, které by zcela zdůvodňovalo potřebu hledat analogii či nutnost aplikace ustanovení smlouvy o půjčce. Na tuto situaci totiž pamatuje ustanovení § 149 odst. 2 OZ, které řeší vypořádání tzv. vnosů do společného jmění.

S ohledem na výše uvedené lze učinit závěr, že manžel – z důvodu právní konstrukce společného jmění manželů a smlouvy o půjčce – nemůže půjčit finanční prostředky ze svého výlučného majetku do společného jmění nebo do výlučného majetku druhého manžela, aniž by předtím bylo jejich společné jmění zúženo nebo by byl jeho vznik vymezen až ke dni zániku manželství.

Mgr. Karolína Brosková,
advokátní koncipientka

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350
Fax: +420 296 368 351
e-mail: law.office@mn-legal.eu

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)